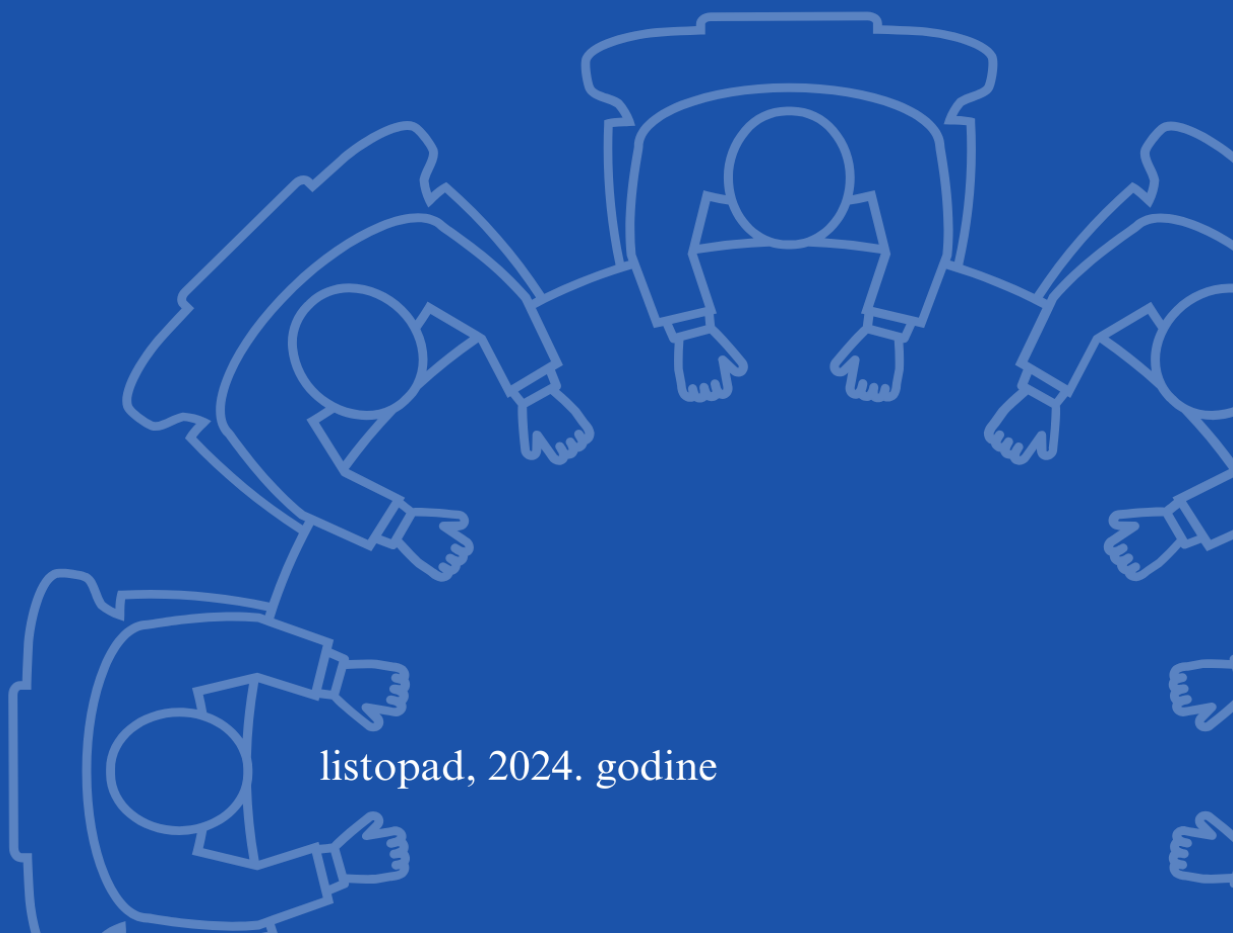

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE
O PRAĆENJU PROVEDBE
ZAKONA O SAVJETIMA MLADIH
U 2023. GODINI**

listopad, 2024. godine

Sadržaj

Uvod	3
Pregled djelovanja savjeta mladih u 2023. godini.....	4
Primjeri dobre prakse	6
Sisačko-moslavačka županija.....	6
Požeško-slavonska županija	6
Grad Petrinja	6
Grad Ozalj	6
Općina Lobor.....	6
Općina Zmijavci	7
Općina Stari Jankovci.....	7
Općina Bale	7
Izdvojene teme – poteškoće u radu	7
Zaključak	8

Uvod

Sukladno Zakonu o savjetima mladih (Narodne novine, broj 41/2014, 83/2023) (dalje u tekstu Zakon), Središnji državni ured za demografiju i mlade (pravni prednik Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih u području mladih), zatražio je od županija dostavu objedinjenih godišnjih izvješća o radu savjeta mladih u 2023. godini. Prema odredbama Zakona, savjeti mladih osnivaju se kao savjetodavna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja promiču i zagovaraju prava, potrebe i interese mladih na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini te Savjet mladih Republike Hrvatske kao koordinativno tijelo savjeta mladih. Savjeti mladih osnivaju se na tri razine; općinski i gradski savjeti mladih, županijski savjeti mladih i savjet mladih Grada Zagreba te Savjet mladih Republike Hrvatske.

Član savjeta mladih može biti svaka mlada osoba s prebivalištem ili boravištem na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj za koju se osniva savjet mladih, koja u trenutku podnošenja kandidature za članstvo u savjetu mladih ima od navršenih petnaest do navršenih trideset godina starosti.

Članovi savjeta mladih mogu biti članovi udruga mladih i udruga za mlade, udruge nacionalnih manjina, učenička vijeća, studentski zborovi, podmladci političkih stranaka, sindikalne ili strukovne organizacije i neformalne skupine mladih. Zakon uređuje osnivanje savjeta mladih, način izbora članova savjeta mladih, njihov djelokrug i druga pitanja važna za rad savjeta mladih.

Provedbu Zakona nadzire tijelo državne uprave nadležno za mlade koje tijekom godine prikuplja podatke o djelovanju savjeta mladih u prethodnoj kalendarskoj godini i izrađuje godišnje izvješće o njegovoj provedbi te na druge načine prati provedbu toga Zakona. Osnovni cilj osnivanja savjeta mladih je uključivanje mladih u procese odlučivanja o javnim poslovima i politikama od važnosti za mlade u lokalnim sredinama, njihovo punopravno sudjelovanje u javnom životu županije, općine ili grada te informiranje i savjetovanje mladih. Uzimajući u obzir da mladi imaju najbolji uvid u specifične potrebe mladih u svojoj zajednici, njihov doprinos može biti od velike pomoći predstavničkim i izvršnim tijelima u definiranju lokalnih politika za mlade.

S druge strane, od iznimne je važnosti da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave budu podrška savjetima pri osnivanju i radu. Organiziranjem različitih društvenih aktivnosti, u sklopu rada savjeta mladih, mladi imaju mogućnost aktivno se uključiti u život svoje lokalne zajednice te predložiti promjene koje će unaprijediti uvjete života, ne samo mladih, već posljedično i ostalih stanovnika određene sredine.

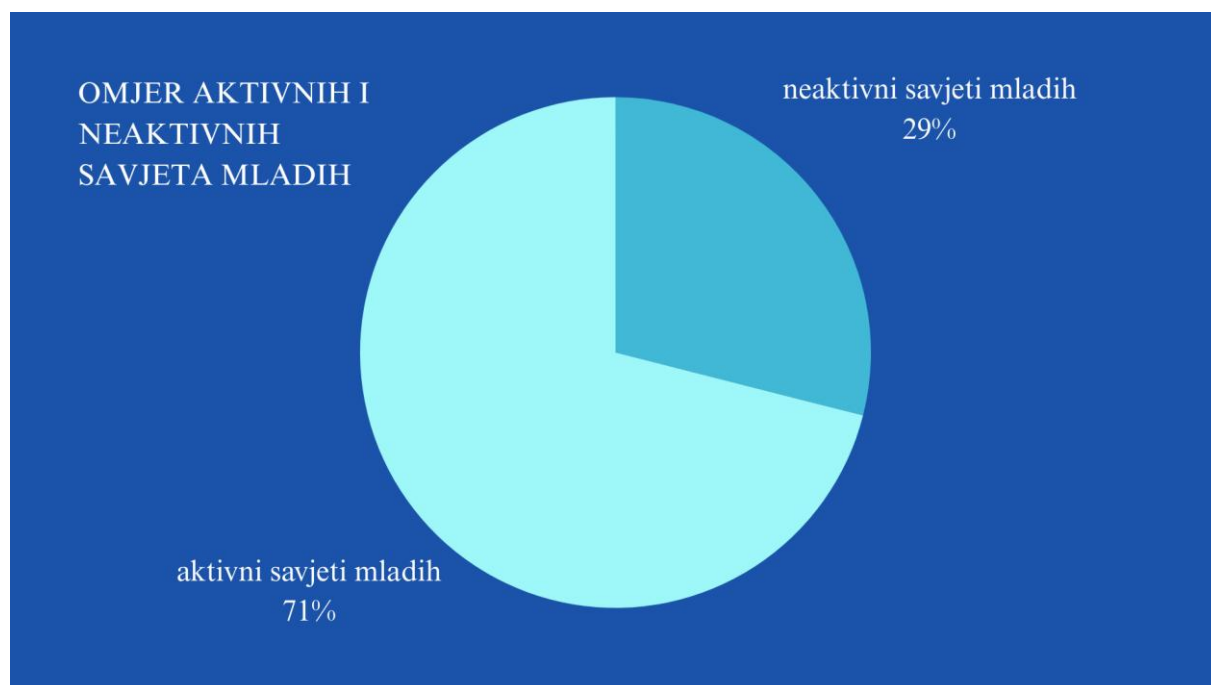
Krajem 2023. godine, prvi je puta konstituiran Savjet mladih Republike Hrvatske kao koordinativno tijelo savjeta mladih, čije je osnivanje predvidio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o savjetima mladih iz 2023. godine. Predstavnici županijskih savjeta mladih biraju iz svojih redova po jednog člana koji će predstavljati županijski savjet u Savjetu mladih Republike Hrvatske. Članovi nacionalnog savjeta biraju predsjednika i zamjenika predsjednika, osiguravajući tako snažnije predstavljanje mladih na državnoj razini i poboljšanu međusobnu koordinaciju.

Pregled djelovanja savjeta mladih u 2023. godini

Do kraja srpnja 2024. godine, dvadeset hrvatskih županija i Grad Zagreb dostavili su Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih izvješća o radu savjeta mladih na području svoje županije. Prikupljena izvješća pokazuju kako su u 2023. godini u Republici Hrvatskoj bila aktivna 103 od ukupno 144 osnovanih savjeta mladih.

Savjeti mladih aktivno su djelovali u Gradu Zagrebu i 17 hrvatskih županija, zatim u 54 grada i 31 općini. Ukupno 41 savjeta mladih nije u potpunosti djelovalo u skladu s odredbama Zakona, pa ih se ne može smatrati aktivnim već samo osnovanim savjetima.

U skladu sa Zakonom o savjetima mladih, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih smatra aktivnima one savjete koji su održali barem jednu sjednicu u šest mjeseci, usvojili program rada i ostvarili konkretne rezultate svoga djelovanja u suradnji s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom ili su sudjelovali u različitim programskih aktivnostima.

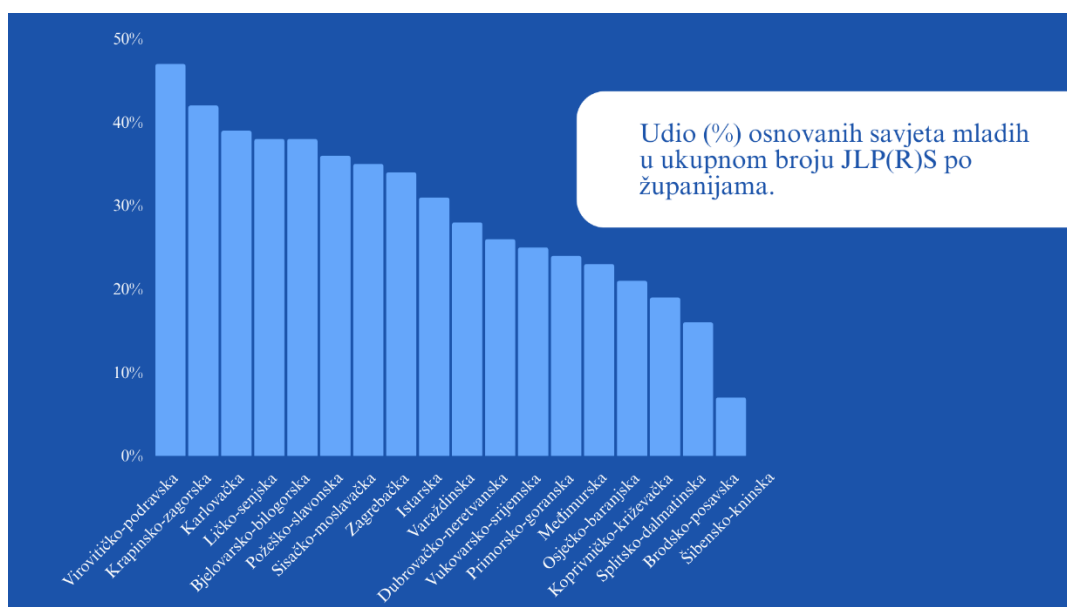
Prema podacima prikupljenima iz županijskih izvješća, savjeti mladih su u 2023. godini održali ukupno 382 sjednice i 236 sastanaka s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom. Nadalje, 111 savjeta mladih usvojilo je program rada, a 71 savjet je ostvario konkretne rezultate rada u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, poput povećanja proračuna za mlade, povećanja iznosa stipendija za učenike i studente, subvencija za prijevoz ili pak uvođenja novih stipendija.

AKTIVNOSTI SAVJETA MLADIH U 2023. GODINI				
broj sjednica savjeta mladih u 2023. godini	broj sjednica s predstavničkim/ izvršnim tijelom	donesen program rada	ostvareni rezultati u suradnji s JLP(R)S-om	sudjelovanje u programskim aktivnostima
382	236	111	71	109

Vezano uz programske aktivnosti, u izvješćima se ističu sudjelovanja na sjednicama Koordinacije županijskih savjeta mladih te na različitim okruglim stolovima, konferencijama, edukacijama i radionicama tijekom kojih je promoviran značaj savjeta mladih. Savjeti mladih također su obilježavali prigodne međunarodne i nacionalne dane tijekom godine te organizirali brojne humanitarne i volonterske akcije u koje su uključeni mladi.

Najveći udio osnovanih savjeta mladih u ukupnom broju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području županija je u Virovitičko-podravskoj (47%), Krapinsko-zagorskoj županiji (42%) i Karlovačkoj (39%) dok najveći apsolutni broj osnovanih savjeta mladih po županijama bilježi Krapinsko-zagorska (14), Istarska (13) i Zagrebačka županija (12). Najmanji broj osnovanih savjeta mladih nalazi se u Šibensko-kninskoj (0%), Brodsko-posavskoj županiji (7%) i Splitsko-dalmatinskoj (16%).

Ova statistika ne uključuje Grad Zagreb, koji ima osnovan jedan savjet mladih, što čini 100% udjela u ukupnom broju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. S obzirom na veličinu gradskih četvrti unutar Grada Zagreba, Zakon o savjetima mladih omogućuje osnivanje savjeta mladih i na razini gradskih četvrti, no ta mogućnost nije iskorištena.

Primjeri dobre prakse

Među aktivnim savjetima mladih mogu se izdvojiti pojedini savjeti kao primjeri uspješnog rada i uključivosti s prepoznatljivim rezultatima. U nastavku su navedeni samo neki od primjera takvih savjeta, s kratkim pregledom njihovih aktivnosti, koje doprinose poboljšanju kvalitete života mladih i promoviranju njihovog angažmana u zajednici.

Sisačko-moslavačka županija

U 2023. godini, Savjet mladih Sisačko-moslavačke županije održao je pet pojedinačnih sjednica te 8 sastanaka s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom, u suradnji s kojim je postignuto povećanje broja učeničkih i studentskih stipendija, subvencioniranje prijevoza za učenike osnovnih i srednjih škola s područja županije te uvođenje noćne autobusne linije vikendom između Petrinje i Siska kako bi mladi mogli sigurno doći kući. Od aktivnosti se ističe i uspostava suradnje sa Savjetom mladih Grada Petrinje te Savjetom mladih Grada Novske, kao i pokretanje humanitarne akcije prodaje ručnih radova.

Požeško-slavonska županija

Savjet mladih Požeško-slavonske županije održao je 6 pojedinačnih sjednica u 2023. godini te je ostvario redovitu komunikaciju i suradnju s izvršnim tijelom. Uz uspješno povećanje iznosa i broja stipendija u suradnji s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom, Savjet je bio aktivan i kroz sudjelovanje na sjednicama, sastancima i konferencijama. Od aktivnosti se ističe i organiziranje natječaja „Vozačka dozvola“, kojim je odabrana učenica osvojila sufinanciranje troškova osposobljavanja za vozačku dozvolu B kategorije.

Grad Petrinja

U 2023. godini, Savjet mladih Grada Petrinje održao je 7 pojedinačnih sjednica te 9 sastanaka s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom. U suradnji s jedinicama lokalne (regionalne) samouprave, ostvareno je, među ostalim, stipendiranje učenika i studenata te subvencioniranje prijevoza studentima. Od ostalih aktivnosti ističe se organiziranje Predavanja teorije škole letenja u suradnji s Aeroklubom Petrinja, što je rezultiralo financiranjem praktične obuke na zrakoplovu klase I najboljem kandidatu koji je položio ispit u Hrvatskoj agenciji za civilno zrakoplovstvo. Savjet mladih organizirao je i razna događanja u Gradu Petrinji namijenjena mladima, kao i *pubkviz*, čiji je cilj, među ostalim, bio i promocija Savjeta mladih.

Grad Ozalj

U 2023. godini, Savjet mladih Grada Ozlja održao je 7 pojedinačnih sjednica te pet sastanaka s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom, u suradnji s kojim je povećan iznos naknade za sufinanciranje prijevoza studentima s područja Grada Ozlja koji studiraju izvan Karlovačke županije u Hrvatskoj. Također, Savjet je pripomogao u organizaciji Ozaljskih sportskih igara te u organizaciji drugih događaja u Gradu Ozlju, a sudjelovao je i na edukacijama te savjetovanju za donošenje Plana savjetovanja s javnošću Grada Ozlja vezano za donošenje općih akata.

Općina Lobar

Savjet mladih Općine Lobar održao je 8 pojedinačnih sjednica te su predstavnici Savjeta sudjelovali na svim sjednicama Općinskog vijeća. Rezultati suradnje Savjeta mladih i predstavničkog i/ili izvršnog tijela ogledaju se u povećanom proračunu za mlade, povećanom broju i iznosu stipendija, dodjeli bespovratnih sredstava za poticanje rješavanja stambenog

pitanja mladih obitelji, subvencioniranju prijevoza učenika srednjih škola te subvencioniranju smještaja učenika u učeničke domove. Od aktivnosti Savjeta, ističu se i organizacija manifestacija na području Općine, sudjelovanje u socijalnim akcijama Općine i Župe te sudjelovanje na seminarima.

Općina Zmijavci

Savjet mladih Općine Zmijavci održao je 12 sjednica u 2023. godini, što je najveći pojedinačni broj održanih sjednica. Također, Savjet prednjači i u broju održanih sastanaka s predstavničkim i/ili izvršnim tijelom, održavši ukupno 12 sastanaka. Od aktivnosti Savjeta i ostvarenih rezultata, posebno se ističe sufinanciranje priprema za državnu maturu te organizacija manifestacije „Zmijavačko lito“.

Općina Stari Jankovci

U 2023. godini, Savjet mladih Općine Stari Jankovci održao je četiri pojedinačne sjednice te je ostvario brojne rezultate u suradnji s jedinicom lokalne samouprave. Od istih se ističu: povećan iznos stipendija za studente, isplaćivanje novčane potpore studentima nakon završetka studija, sufinanciranje prijevoza srednjoškolcima, isplaćivanje novčane pomoći osnovnoškolcima u svrhu opremanja za nadolazeću školsku godinu te omogućavanje besplatnog pohađanja „Škole plesa“, „Škole sviranja“ te „Likovne škole“ svim zainteresiranim osnovnoškolcima i srednjoškolcima. Savjet mladih sudjelovao je i u organizaciji raznih događanja u općini.

Općina Bale

U 2023. godini, Savjet mladih općine Bale održao je 8 sjednica i pet sastanaka s predstavničkim tijelom. U suradnji s jedinicom lokalne samouprave uređen je prostor za mlade. Savjet mladih utjecao je i na podizanje razine svijesti o važnosti savjeta mladih, bio aktivan na društvenim mrežama te je organizirao razne radne akcije. Članovi Savjeta sudjelovali su i na regionalnoj raspravi o smjernicama za razvoj javnih politika usmjerenih mladima u Rijeci.

Izdvojene teme – poteškoće u radu

Prema dostavljenim podacima o najvećim poteškoćama s kojima su se susretali u svom djelovanju tijekom prethodne godine, savjeti mladih najčešće su isticali nemogućnost redovitog održavanja sjednica savjeta, čemu je uzrok nedovoljna zainteresiranost mladih te boravak mladih u većim ubranim područjima radi obrazovnih ili poslovnih obveza.

Nadalje, naglašen je i manjak motiviranosti samih članova savjeta mladih za provedbu aktivnosti iz djelokruga rada ili prema planiranim aktivnostima.

Prema izvješćima, dodatno se ističe i problem čestog poništavanja javnih poziva za isticanje kandidatura za izbor članova savjeta mladih (posebice u manjim mjestima) zbog nedovoljnog broja pristiglih prijava ili niti jedne pristigle prijave. Uočeno je kako dio jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, nakon što se na javni poziv za izbor članova savjeta mladih ne prijavi dovoljan broj kandidata, isti ne ponovi duže vremena, što dodatno usporava proces osnivanja savjeta.

Zaključak

U odnosu na prethodnu, 2022. godinu, kada je u Republici Hrvatskoj aktivno djelovalo 73 savjeta mladih, u 2023. godini taj se broj povećao na 103 aktivna savjeta mladih. Također, porastao je i broj osnovanih savjeta mladih, sa 140 u 2022. godini, na 144 u 2023. godini. Od ukupno 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, 18% ih je imalo aktivne savjete koji ispunjavaju kriterije propisane Zakonom.

Savjeti mladih u najvećem broju osnivaju se i aktivno djeluju u županijama, a najmanje aktivnih i osnovanih savjeta nalazi se u općinama.

Navedeni podaci upućuju kako većina jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave još uvijek ne prepoznaje savjete mladih kao jedan od važnih oblika uključivanja i aktiviranja mladih na svom području. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u svojim izvješćima za prethodnu godinu kao poteškoće u radu savjeta mladih najčešće ističu manjak interesa mladih. Vezano uz neosnivanje savjeta mladih, kao prvi uzrok navode demografsku strukturu stanovništva ili nezainteresiranost mladih kao prepreku osnivanju i djelovanju savjeta mladih. Kad je riječ o malom broju savjeta mladih u općinama, često se naglašava kako se mladi nalaze na školovanju u gradovima pa se iz tog razloga sjednice ne mogu održavati ili nema potrebnog kvoruma za rad te osnovani savjet prestaje djelovati. Ipak, kao dobar primjer možemo istaknuti savjete mladih koji su sjednice održavali putem online aplikacija, kada su bili onemogućeni iste održavati uživo te tako omogućili kontinuiran rad savjeta.

Kao odgovor na uočene poteškoće u osnivanju i djelovanju savjeta mladih, Hrvatski sabor 14. srpnja 2023. godine, donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o savjetima mladih (Narodne novine, broj 83/2023). Cilj donošenja ovog Zakona je dodatno poticanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na osnivanje savjeta mladih, osiguravanje aktivnog i djelotvornog rada savjeta te poticanje angažmana mladih za sudjelovanjem u procesima donošenja odluka o pitanju mladih u lokalnom i regionalnom okruženju.

U narednom razdoblju, očekuje se da će se primjenom izmjena i dopuna Zakona unaprijediti savjetovanje s mladima u donošenju odluka na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, poboljšati status savjeta mladih kod predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te mladih u široj javnosti, omogućiti kvalitetniju suradnju s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i potaknuti veći broj mladih na aktivan život u zajednici.

Tijekom godine stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona, zabilježen je porast u broju aktivnih i novoosnovanih savjeta. Potpunije praćenje učinaka ovih mjera bit će omogućeno nakon predstojećih lokalnih izbora, kao i kroz naredna godišnja izvješća o provedbi Zakona. Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o savjetima mladih, mandat članova savjeta usklađen je s trajanjem mandata predstavničkih tijela na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave, čime se dodatno osigurava kontinuitet u njihovom djelovanju.

Djelovanje savjeta mladih usmjereno je na jačanje komunikacije i suradnje između mladih i donositelja odluka na lokalnoj i regionalnoj razini, s ciljem kreiranja inkluzivnog okruženja koje prepoznaje i odgovara na njihove specifične potrebe. Kroz ovaj dijalog nastoji se ostvariti bolje razumijevanje izazova i prioriteta mladih, što će doprinijeti donošenju kvalitetnijih odluka i unapređenju standarda života u zajednici. Povećanjem angažmana mladih u procesima odlučivanja osigurava se njihovo aktivno sudjelovanje u razvoju lokalnih politika koje na neposredan način odgovaraju njihovim aktualnim potrebama i interesima.